

Издази сваке
недеље.

ПРЕТПАДАТА СЕ ШАЉЕ
НАПРЕД УРЕДНИШТВУ.
УРЕДНИШТВО ЈЕ У БО-
ГОСЛОВИЈИ.

СИОН

ЗА СВЕ СРПСКЕ КРА-
ЈЕВЕ СТАЈЕ НА ГОД.
60 ГР. ИЛИ 6 ФОР. НА
ПО ГОД. 30 ГР. ИЛИ
3 ФОР. НА ТРИ МЕС.
15 ГР. ИЛИ 1 ФОР. И
50 НОВ.

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА ОД
ПЕРЕДОВНИХ ДОПИС-
НИКА НЕ ПРИМАЈУ СЕ.

ЛИСТ ЗА СВЕШТЕНИКЕ, ВАСПИТАТЕЉЕ И РОДИТЕЉЕ.

Издаје и уређује проф. богосл. архим. Нестор.

На духове¹⁾

„Дух истины наставит вы на
всакъ истинѣ.“ (Јован 16. 13.)

Христос спаситељ на растанку са својим ученицима обе-
ћао им је послати св. Духа да ожалосћене утеши, да их
малодушне охрабри, да их неучене настави на сваку истину
и тим да их за високи позив апостолски способнима учини.
И Дух св. сишао је у данашњи дан на апостоле и као не-
видљив показао се у виду огњених језика. — Огањ, као што
знамо има ту особину да светли и греје, по томе и св. Дух
овим видљивим знаком и силом божанства свога просветлио
је разум апостолима, да тајне небеске јасније познати могу,
разгрејао је срца њихова пламеном љубави, да би се на службу
Богу ревностније одати могли, а сврху свега обдарио их је из-
ванредним даром говора, да би слово божије међу свима наро-
дима са успехом проносити могли. Апостоли, Духом св. из-
пуњени произвели су велико и необично дело и извршили су
подпуно онај задатак, на који су од божанственог учитеља
свог одређени били, што иначе као људи непросвећени ни-
како изпунити не би могли.

¹⁾ Говорено у Земуну у горњо-варошкој цркви као на дан храма 1872.

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

И ми сви бл. хр! примили смо на св. кршћењу дар Духа св. и по томе имамо важне дужности као људи и хришћани да извршујемо за рад наше земаљске среће и вечитог спасења, а то је могуће само онда, ако будемо примљени дар овај брижљиво неговали, т. ј. свагда тежили за науком и истином и тражили оне изворе, где се просвета хришћанска поцрпети може. — Таки извори налазе се поглавито у нашим храмовима, нашим школама, па ваља да буде и у нашим домовима нашим.

I.

Храм је оно освећено место, у ком се благодат св. Духа изобилно излива на верне хришћане, који сви скупа сачињавају једно духовно тело — цркву Христову. У храмовима нашим чита се, проповеда слово божије, које је Духом св. задахнуто и које је кадро да нас научи, изобличи, покара, утеши; овде се узносе топле молитве престолу свевишњег за све потребе наше душевне и телесне и поје се благодарне песме за сва примљена добротинства божија, а сврху свега овде се под видом хлеба и вина понавља она пречиста жртва, коју је Христос за спасење наше на крсту принео, и кад се достојно причешћујемо овом св. тајном, ми се духовно освећујемо и саједињавамо са Христом спаситељем, те тако примамо залог безсмртности и вечитог живота. — Стојећи у св. храму на богослужењу ми ако и јесмо привезани телом за земљу, ал душа нам осећа необичну радост, пуни се небеском утехом, постаје пријемљива за све што је племенито и узвишено, заборавља на све што је земаљско и временито, и ужива неко особито надземаљско задовољство, као да смо у тај мах житељи самога неба. — Та необична радост, та небеска утеха и то узвишено задовољство јесу плодови св. Духа, који нас словом божијим просвећује, св. тајнама освећује, и благодећу својом на свако добро дело наставља и упућује. — Одавде видите љуб. моји! колико је и нужно и важно полазити у одређене дане свете храмове, и како греше

они, који св. храм не посећују, јер се таки својевољно лишавају велике милости божије и благодети св. Духа.

II.

Поред храмова својих хришћани су свуда и сватда подизали школе, као духовни разсад, у ком би се деца од ране младости учила закону хришћанском и другим најнужднијим за живот наукама; школа је народна дакле као кћи и помоћница цркве онај благотворни завод, у ком се полаже темељ просвети духовној и светској; она је дужна васпитати децу тако, да од њих буду ваљани чланови цркве, народности, породице и целог друштва човечијег. — Божија је воља да се разум човечији просветли науком и срце облагороди врлинама, а дечије доба најудесније је за науку и врлину; то је оно пролетње доба у животу човечијем, у ком се сеје за будућност; што се у детињству научи, то остаје својином целога века, а што се тада пропусти, то се касније не може накнадити. Па зато драга браћо! ако желимо да нам деца буду ваљана, срећна и у свему напредна — а нема ваља никога међу нама, који то не би желио: то онда ваља сви родитељи, које је Бог дечицом благословио, да их прилежно шаљу у школу на науку и изображење; то је најсветија дужност сваког родитеља, и сви они који ову дужност занемаре, одговараће пред Богом, што су децу своју запустили и дар св. Духа у њима занемарили.

III.

На последњу осим цркве и школе ваља такође и по домовима нашим да се распростиру потребна знања и негују врлине хришћанске. — Свака српска кућа наличи у многим на храм божији; она је украшена светим сликама угодника божијих, пред којима често гори кандило као знамење пламеће љубави наше к Богу; у домовима нашим као и храмовима нашим читају се молитве јутром и вечером, пре и после обода; они се у извесне дане освећују водом и Духом све-

тим; — но највише ће надличити домови наши на храмове божије, на храмове Духа св. ако се у њима буде реч божија слушала, ако кућни старешина по путу свештеника буде своју чељад, своју домаћу цркву упућивао на праведно и богоугодно живовање, и о том се поглавито старао, да му се у дому међу свима члановима одржи међусобна љубав и поштење, мир и слога, и у свему добар поредак. — Не иште се висока наука нити каква особита мудрост да би могли млађе своје поучити у оном што је богоугодно и човеку полезно; јер сваком, па и најпростијем од нас написат је у срцу закон природни, освештан Духом светим: „Бога се бојати и молити му се, закон свој поштовати, правду и истину љубити, поштењем и трудом свој хлеб заслуживати, туђе не дирати, здравље и поштење своје чувати, од хрђавог и повареног друштва клонити се, спрема свију људи бити правичан, спрема бедних и невољних милосрдан и услужан, никога не вређати, никоме не злобити.“ ... Ето, то је од прилике наука, коју сваки отац узети мора својој деци, и сваки старешина својим млађима давати има.

Но при том не треба заборављати, да сваколика наука врло мало вреди без добрих примера; узалуд су и најлепши савети ако их не прате лепа и похвална дела, јер речи пролазе а дела остају; — по томе дакле ако сами старији не похађају цркву, ако не воде бригу за школу, ако срамно говоре, и псују, ако друге радо оговарају и изсмејавају, ако се предају раскошном животу и скупоцено време у лењости проводе, ако се муж и жена непрестано свађају и једно друго злостави и безчасти; једном речи, ако сами старији немају у себи Духа божија, ту онда не може бити ни плодова Духа светог, па ни благослова божијег на млађима. — Ово ваља родитељи и све старешине добро да упамте и по томе да се владају!

Ја пак завршујући беседу моју и честитајући вам данашњу храмовну светковину желим заједно са св. ап. Павлом

да „*благодат Господа нашег И. Христа и љубав Бога оца и заједница св. Духа буде са свима вама* — Амин. **Ј. В.**

ПРОТОЈЕРЕЈ.

Папство и његова централизација.

(НАСТАВАК).

Апостол Павле на једном месту вели: *Нужно је да буде јереси.* Заиста је нужно, да се јереси појављују у хришћанској вери, као и друга зла на свету, која произлазе из слободне воље човекове, али тешко ономе, који их твори, учи и шири. Да би се пророштва испунила, неко је морао издати Христа, но како је несретни Јуда свршио свој живот?

Прва три века где би се која јерес појавила, онде би била и осуђена; јересици нису се могли често скупљати и договарати; први сабори били су обично сабори покрајински, у којима је председавао најстарији епископ. Јеретици на истоку осуђени и изобличени ретко би се покоравали пресуди епископа: они су знали где им је било сигурно прибежиште, а то беше Рим и његов папа; доказа за ово не треба нам гомилати; узмимо н. пр. јеретика Монтана. Овај, на истоку осуђен у разним саборима, знајући стари пут јеретика утече се епископу римском. Папа прими монтанову јерес, и посредовањем светог Иринеа нареди странкама да уђуте. Монтанова јерес том пресудом преотимала је мах и многе правоверне заводила у заблуду. Цели се исток на ту пресуду разједи; Прахсеа, епископ из мале Азије, похита у Рим, укори папу, одкри му заблуде Монтанове, и тад се једва папа римски, као из дубока сна прену и осуди Монтана и његову јерес. Исток је колевка хришћанства а у исто доба и клица првих јереси. Нема сумње да епископи на истоку не би били сатрили главу свима јересима, да им духовни Рим није побрљавао рачуне. И ако је Рим био уточиште свију бунтовника и неколицине недостојних источних епископа, источни су епископи ипак у толико криви

што су пуштали поједине да се склањају римскоме папи; јер тиме су дали повода да овај с дана на дан шири своју област а у исто време и пагубну централизацију, која је после у цркви Христовој, особито на истоку, произвела толико јада и нереда. Из црквене повести I. II. и III. века види се да источно епископство није имало снажна средишта, које би се одупрло насиљу римских папа, а услед тога и зачала се римска духовна централизација. Концем II-ог века истаче се важно питање, т. ј. кога ће се дана славити Ускрс. Ово питање породило расколнштво и цепање на истом истоку; Виктор, папа римски ту се уплете и покуша, да привуче на своју руку великог браниоца хришћанства св. Јустина, али у залуд. Цркве западне, или Риму подчињене или Римом подстањуте бацише проклетство на источне епископе, а ови им вратише мило за драго и тако ово питање оста нерешено све до сабора Никејскога. Ужасна прогонства, која десет пути заокружише Христову цркву на сва четири краја крволочног римског царства, судећи по историји, нису толико оштетили *подземни, тамни* рад папске столице. Овде ваља бити праведан и признати, да већи део римских епископа за прва три века беху мученици за веру; али је ова столица била толико примамљива, да су се многи за њу отимали. Многа одлична лица у самим палатама царским беху тајни хришћани; не беше тајне у Риму сакривене од папа римских, они су их сазнавали или од дворника царских, који беху хришћани, или од богатих госпођа римских, које обраћајући се у веру Христову полагаху у руке римских папа своја огромна имања. Цесари римски добро су увиђали опасност, која им прећаше од ове тајне духовне области, и упињали су се да је истребе, али им не пође за руком. Крволочни Деције чувши одбор св. Корнеља папе римског, тужним гласом пред својим саветницима и пријатељима овако је јадиковао: „Волео бих, да се је који велможа с оружијем у руци дигао против мене, него што је у Риму постављен мисник божји.¹⁾“

¹⁾ S. Ciprianus epist. 52. ad Antonianum pag. 69.

WWW.UNILIB.RS Ове су речи великог значаја, и ако су потекле из уста једног тирана.

Да се неко велико начело оствари, за векове промаши, захтева се ванредна способност у извршиоцу, огромна средства, план, који предвиђа далеко у будућност. План папа римских заиста беше велик, јер почем су се они могли без икаква права мешати у ствари црквене на истоку; почем они живећ и у лагумима Рима могли су основати и подићи опасну централизацију; почем су пронашли начин, како да се користе најмањом погрешком или попустљивошћу источних епископа, свакако ваља признати, да је ту била велика вештина, и да се није *потанко гледало на средства, само да се цел постигне.* Док су јереси кидале утробу свете матере цркве, идолоштовски философи: *Целзије, Луцијен, Порфирије и други* пером у руци стадоше побијати св. јеванђеље. Јустин мученик, Тацјан, Атенагора, Теофил антиохијски славно победеше ове назови-философе. Црква на истоку увиде преку нужду, да се свештенство што боље образује. Премудри Пантен отвори у Александрији једну теолошку школу. Свети Климент, који беше проучио све системе идолоштовских философа и пропутовао исток и запад да усаврши своју науку, најпослед се обрати у веру Христову, и 189. год. по Христу на катедри александријској замени свога учитеља Пантена. Климент је добро схваћао, да свештенику није доста живети побожно и безпорочно, него да му треба што веће изображење у науци св. писма. Он је често спомињао својим ученицима речи из св. писма, где Бог незналици свештенику овако каже: „Одбацио си науку моју, одвратићу лице моје од тебе, да ми више не приносиш жртве.“ Климент пише овако, говорећи о св. писму: „Апостоли су заиста били задахнути светим Духом, но ми ако желимо да схватимо и разумемо њихову науку, не треба да рачунамо на тако задахнуће; у место овога, нама је нуждан знанствени развитак.“

Умотори Климентови и данас могу послужити богослову противу нападача вере Христове.

Услед прогонства цесара Септима Севера, Климент се повуче из Александрије. Он је био очевидац мучења хришћанства и ево шта каже. „Сваког дана гледамо како распињу, парају и секу нашу браћу; но света наука, која нас учи, да је Христос дошао да спасе оно што беше изгубљено, не може stradати трпећи окове, и јеванђеље не престаје крунисати се најсјајнијим победама.“

За време прогонства многи су правоверни хотимице изазивали пакост и јарост судаца и слепо се излагали мучеништву; у таким приликама вера би често била обезбашћена, за што би многи духом клонули у одсудном трепутку мучења и лажне богове окадили; зато св. Климент жестоко укорава и осуђује ову претераност: „Хришћани“ вели Климент, радо умиру, кад их Бог позове; али онај који буде пренаглио, служиће за доказ да Бог није с њиме.“ Из школе александријске током времена изађоше велики црквени научењаци, али и највећи јеретици, као Арије и други. Школа александријска много се пути сретно послужила филозофијом Платоновом, зато и св. оци, који су уз њу пријањали прозваше се нови платоници. У овој школи цветала је и реторика, наука заиста нужна сваком свештенику, особито епископу, који је по примеру апостола и најодличнијих учитеља свете цркве дужан тумачити у светковине слово божје, ако није законито спречен. Али и ова споредна наука сврну са свога правца; многи епископи почеше бирати најлепше китице из филологије, упражњавати речи биране, које ласкајући слушаоцима удаљаваше од простоте апостолске; тако је н. пр. Павле Самосатски епископ, јеретик Саведијански, године 260. у својој катедралној цркви радо слушао и одобравао бурно пљескаће људи и жена, кад би тумачио св. писмо.

(НАСТАВИТЕ СЕ).

Србско црквено питање у Аустро-угарској

(од Нила Попова).

(НАСТАВАК).

Кад је пало министарство грофа Лоњајија, онда су већ сви били готово уверени, да нова влада неможе даље трпети, да барон Матењија о трошку државе а на штету њених интереса чини така безакоња на југу Мађарске и да још већма заплете и без тога замршене одношаје између Срба и Мађара и да својим нерасудним поступцима још више опрвљује и онако мрачне владине намере. Али ново министарство није могло брзо да предузме ту ствар. С тога наступн у радњи комесара велика тишина. Чиновници комесаријата зевали су од дугог времена, подносили су букете цвећа пеким новосадским дамама, сам комесар пустио се у трговину са коњма, — наравно без икаквог са своје стране трошка, — док наједанпут, једног прекрасног јутра, тај комесаријат, који је пре толику ларму правио, тихо удаљи се из Новог Сада без икаквог узбуђења и сожалења. Они, што су одобравали комесарове поступке, узалуд се надали да ће га заменити Ђока Поповић или ондашњи градоначелник Флат. Таким начином сврши се она кратко времена, али за државну касу веома скупа комедија. Може бити да је комесар са својим присталицама саставио многе пројекте како ће се спасти јединство мађарске краљевине и одржати власт нартаје министра Лоњајија у српским покрајинама; али у корист српске цркве он није учинио ништа. Само две жалосне успомене оставио је комесар после себе и то прво, што је одузео из руку саборских пуномоћника управу над црквеним имањем новосадске епархије селом Даљем, но никад није прегледао рачуне по тој управи нити их износио на јавност; друго што је предузео истрагу против арендатора гимназијске штампарије, која се после, по мњењу правника, морала прекинути, јер није имала икаквог законитог основа.

Из целе радње барона Матењија може се извести ова једна поука: Српско црквено питање у мађарској, таким незаконитим путем, којим је пошла влада и таким средствима, која предлаже назадњачка странка, може се још већма заплести, али се не може никако решити. То је од чести увидела и сама мађарска влада, па за то је и одредила новог комесара у лицу саветника Губера, кога је

још пре долазка орган назадњачке партије „Српски народ“ поздравио са грдњама и јавно говорно, да га дозвоа Светозар Милетић вођа народно-либералне партије. Било како му драго, тек Губер одмах, чим дође предузме главни посао, то јест, прегледање рачуна по управи народним фондovima и црквенским имањем. По његовом извештају влада мађарска изда у Октомбру прошле године правила о руковању са тим фондovima и са тим црквенским имањем, која су пуна достојанствене строгости и која се веома допадала либералној партији, која су веома поплашила назадњаке. Све те свађе, како унутрашње тако и спољашње, имале су утицаја на црквене општине и саму јерархију. Стање јерархије постане врло жалосно. Да би читаоци добили појам о стању српске јерархије у мађарској, ми ћемо га описати потанко на основу факта, која износи на јавност брошуре, које смо наслов ставили у почетку овог чланка.

Српска патријаршија у Аустро-угарској, пошто су одузете од ње румунске епархије, обузима седам чисто српских епархија и то следеће: будимску, бачку, вршачку, темишварску, накраску, горњокарловачку и најсад дољно-карловачку митрополију. Премда у обема епархијама далматинским, задарској и которској, станују Срби, оне још нису присаједињене српској патријаршији: решење тога црквеног питања зависи од решења другог државног питања, а на име, којој половини царевине припада Далмација — аустријској или мађарској? С тога ћемо се ми сада ограничити само на оних седам епархија, које мало час спомену смо и којих се непосредно тиче ово црквено питање, што га разматрамо.

По смрти патријарха Самујила Маширевића остала је празна дољно-карловачка митрополија, а по смрти Платона Атанацковића и Лукијана Николајевића, остале су упразњене још две епархије — бачка и горњо-карловачка. Осим тога, кад се епископ српски Антоније Нако повукао у манастир, онда је и темишварска епархија остала упразњена; јер и ова је епархија пре, док се нису Румуни одцепили, припадала српској патријаршији. Таким начином сва виша јерархија српске патријаршије састоји се данас из три епископа: Арсенија Стојковића у Будиму, Емилија Кенгелца у Вршцу и Никанора Грујића у Пакрацу, који сад заузима место администратора Српске патријаршије. Премда је за бачког епископа још поодавно назначен архимандрит манастира Гретега Берман Анђелић, али још ни до сад није посвећен у сан архијерејски. Ако обратимо пажњу на ону школу из које су изашли сви ти епископи, онда ћемо уви-

УНИВЕРЗИТЕТСКА
ВИБЛИОТЕКА

дети, да Стојковић и Кенгелац припадају оном малом броју данас српског духовенства у мађарској, које се васпитало под утицајем митрополита Стевана Стратимировића, који је 40 година управљао српском митрополијом. За време његове управе српско духовенство строго се држало свога црквено-наравственог позива и сви епископи водили су бригу само о својим црквеним дужностима. Остали епископи и већина данашњег духовенства српског припада школи друге знамените у историји српској личности, патријарха Јосифа Рајачића, кога су живот и дела тесно везана са политичким догађајима од 48 и 9-те године. Време митрополита Стевана Станковића, који је управљао српском митрополијом између Стратимировића и Рајачића, било је врло кратко и може се назвати slabим продукцијом оног правца, кога се држао његов предходник. Утицај Рајачића на српски народ у мађарској и на његову даљу судбину како црквенску тако и политичку био је веома велики. Властољубив по природи и ванредним догађајима истакнут напред као глава цркве и народа, Рајачић је био популаран код масе, јер је успео обновити патријаршију, а имао неког утицаја и на саму владу. Тај патријарх остао је у народној успомени у оној величанственој слици, у којој га обично сликају на контрафама, које су се распространиле по целом словенском свету, то јест, на чилом коњу са крстом у руци благосиљајући српску војску и одушевљавајући је на борбу против мађара. Он је према бечкој влади непрестано понашао се као представник свога народа; он је шилео у Беч пројект за пројектом, у тежњи да реформише стање тамошњих Срба и у црквеном и у политичком одношају. Но с једне стране бечка се влада бојала таког ватреног реформатора; а с друге умела се користовати у таким приликама услугама других, такође даровитих епископа, као што је био Платон Атанацковић. Пратећи брзи ток догађаја и желећи овладати њима и дати му правац по својој жељи, Рајачић није имао времена да обрати озбиљну пажњу на друге стране црквеног и народног живота. Он је више обраћао пажњу на политику него на цркву, па за то је за време његове управе јако ослабила дисциплина и наравственост код духовенства српске патријаршије. Он умре пре, него што успе да изврши већину својих намера, а по његовој смрти брзо исчезне и она мисао о преображају црквене управе, која се под њим зачала. Пред смрт своју Рајачић је сам пустио црквенска дела да иду својим природним током. Из те школе Рајачића изашао је и Никанор Грујић, који

сада администрира патријаршијом и Ђерман Анђелић, који администрира бачком епархијом.

Што се тиче представника старије школе и прежњих црквених предања, то међу њима прво место заузима епископ Стојковић. Он је најстарији епископ у српској јерархији. За време своје дуговремене службе цркви под митрополитима: Стратимировићу Станковићу и Рајачићу, то као члан конзисторије, то као старешина разних манастира, то као управитељ народних фондова, то као администратор бачке епархије, он је имао доста прилике да стече знања и искуства, која су потребна једном управитељу цркве. Својом природном скромношћу, својим карактером и строго наравственим животом, Стојковић је задобио свеопште уважање. Као манастирски старешина, он је својом вредношћу и штедњом за кратко време толико унапредио и имавно стање манастира Раковице и Гргетеча, да их је оставио као два најбогатија српска манастира. Поставши епископом најсиромашније епархије будимске, он је поправио епископска здања и довео у цветуће стање, дотле напуштена и забатаљена епархијална добра у варошици св. Андреја. Осим тога, он је познат као велики зналац дела свију важнијих учитеља и писатеља православне цркве, и у исто време, као човек, који није заостао ни од сувременог образовања. Човек конзервативног погледа, скроман, љубазан у обхођењу с другима, Стојковић је, тако рећи, створен за измиријућу и примирјућу улогу, која је тако важна у време црквених спорова и жестоке борбе међу партајама. По смрти Самујила Маширевића влада га бејаше поставила за администратора патријаршије. Такав избор могао се назвати срећним и све су партаје надале се да ће њему поћи за руком да расправи спор и реши то црквено питање. Но сама влада, као што смо приметили више, уклони га с тог места и врати натраг у Будим.

(СВРШИТЕ СЛ.)

Разговор с децом о вери и моралу хришћанскоме.

12. Сведочанство Јована крститеља о Исусу Христу.

(ПРОДУЖЕЊЕ).

Док се И. Христос задржаваше у пустињи Јорданској, Јован непрекидно спремаше Јудеје за дочек Месије и с поукама о покајању јављаше се час на једној, час на другој обали Јордана. Силна

и грозна беседа Јованова беше узрок што сви обратише пажњу на њега, а строг живот његов зачуђаваше свакога. По целој Јудеји пуче глас да се јавио некакав велики пророк и многи мишљаху, еда ли то није Месија?

Сва дела, која су се тичала религије, расправљао је и судио Синедрион. С тога Синедрион и нареди да се испита и дозна, који је тај човек, што се јавио у пустињи и посла к Јовану *свештенике* и *левите* да га запитају *ко је он и за кога се издаје?*

Јован се у то време налазаше преко Јордана — у Пиреји, близу варошице Витаваре. Посланици Синедриона дођу к њему и запитају га: „ко си ти?“ Јован је знао да га неки од Јудеја држе за Месију, — знао је да и сам Синедрион подозрева као да Јован хоће да објави себе Месијом, па зато им 'одсечно и одговори, *да он није Христос.* „Да ко си ти, кад ниси Месија,“ запиташе га ови?

Пророци предказиваху да ће се пред доласком Месије јавити пророк *у духу и снази Илијиној*. Но Јудеји неправилно схваћаху ово пророштво, те с тога и држаху да ће се пред доласком Месије јавити баш онај Илија, који је позват жив на небо. Очекујући тога Илију, они запиташе сад Јована: да ниси ти Илија?“ И Јован им одговори, да није Илија.

Код Јудеја још беше предање, као да је пророк Јеремија у време разрушења Јерусалима изнео из храма *ковчег* с таблицама завета, сасуд *с маном* и *жезал* Аронов, и да је сакрио ове ствари на некаквом брегу, као и то да ће он тобож пред доласком Месије васкрснути и ове ствари опет изнети, те да им се сви клањају. Имајући у виду ово предање посланици Синедриона запиташе Јована: „дал' ти ниси пророк?“ и добише одговор да није. „Да ко си ти? продужаваху ови с питањима! Ми морамо однети ма какав одговор онима који су нас послали и који хоће да из твојих уста чују реч о теби. На ово одсечно и отворено питање Јован одговори посланицима са речима пророка Исавје: „*и сам гласъ вопіющаго въ пѣстыни: исправите пѣтъ Господѣ,*“ т. ј. ја сам онај човек који проповедам свима у пустињи, да исправе своје срце покајањем, те да тако Господ може наћи станишта у њима.

Посланици беху људи од секте фарисејске, а фарисеји даваху велики значај спољашности и обредности. Они су држали да оно купање, које беше предписано законом, *само собом* очишћава душу, а не да оно служи *знаком* очишћења душе. Имајући такав поглед на купање, они су мислили да и Јован тако исто гледа на своје крштење, а крстећи људе узима на се *право*, да изда нове законе

о крштењу, — право, које принадежи само Христу или бар великом пророку. С тога немогаху ни појмити: како то Јован крштава, кад не признаје себе ни за Христа ни за пророка. Јован разсветљава неправилан појам њихов, казујући да он своје крштењу не придаје такву снагу, која би очишћавала душу. „Ја крштавам водом, рекао је он њима; по већ је међу вама онај кога ви не знате. То је онај који иде замном, по који је јачи од мене, Ја нисам достојан да му одрешим каиша од обуће његове.“ Следствено Јован јасно одговори посланицима Синедриона, да се већ јавно неко на земљи, који је далеко виши и претежнији од њега.

Сутра дан по одласку посланика, Јован виде Исуса где долази к њему из пустиње. Он знађаше да ће Исус имати много борбе с предрасудама, заблудама и пороцима људи, и да ће све, што је зло и покварено устати против њега; па му при овом дођоше на ум речи пророка Исаије, који је предрекао: да ће Исус постати жртва злобе и пакости људске, и да ће он као незлобиво јагње продати крв своју за грехе. Па с тога и рече пред свима кад угледа Исуса: „ово је јагње божије, које узима на себе грехе целога света. Ово је *Онај*, о коме ја рекох: иде замном, по који је далеко предамном, с тога што је био раније од мене.“

Таквим начином исказа јасно не само да је дошао на земљу Месија, већ и прстом показа да је тај Месија *Спасз мiръ — Христосъ*.
(НАСТАВИТЕ СЕ).

Дописи „Сиону.“

Многопоштовани г. Уреднице.

Молим вас да уврстите у ваш велецењени лист ово мало редака. Ја србин нисам ни родом ни језиком, али ме ипак занима српство и пажњу особиту обраћам на догађаје, који се сбивају у поноситој књажевини српској. Ваш је лист кренуо добрим, трезвеним путем, и може се сматрати за благодет поцепаном српству у овоме трудежном веку, у коме се многи неразборити син баца камењем на светиње свога отачества и сам незнајући правога узрока. У природи нема скока, а тако исто ни у развијању народних снага и недопуњењу народних потреба. Стара пословица вели — *quod licet Jovi, non licet bovi* — и добро и паметно каже; јер што је добро и просто на једном крају света, може бити отровно и убитачно на другоме. На одгајање човека многе ствари утичу, а најпре

религија, поднебје, храна, обичаји народа. Ко на памети не држи ове факторе, лако може да пострада, и неуместним васпитањем уназади свој народ, коме уосталом из дна душе жели сваку срећу и напредак. Европа се данас занима неким питањима, на која ће се смејати наши потомци. Данас Европа виче „*доле с прошлости*“ а међутим ништа не подиже, што би народима обезбедило бољу будућност. Натражњак висам, али видим да су се буџети државни ужасно повисили, да одсек за просвету има најмању цифру и да од толико хваљенога напретка мало хасне примају народи. Јавни је кредит потресен, државе су забраздиле у колосалне дугове све осем Србије; народи плаћају и за ваздух кога дишу; свак жуди мир, о њему говори: а међутим се Европа преобратила у касарну; сваки се наоружао до зуби и будно пази где ће прва варница општег пожара планути. Што се мале државе недаду уљуљати у слатком сну, није се ни чудити, ама на што великим силама толике убојне спреме? Није ли то страшна каштига кад неби била проиња, да се јаки и снажни боји голорука? Па, неке образоване државе, као да и немаду својих, богом наложених послова, сад су удариле у поље црквено и густу ватру обориле на свештенство, непромишљајући да је свештенство најчвршћи стуб, на кога се може ослонити свака праведна држава. Понизити свештенство пред народом, потрести законима државним хришћанску веру, дарнути у највећу светињу народа, на име у самосталност цркве и њених догма, бива одсећи себи левом десну руку. Хвала Богу код вас још нема таквих замршаја; чисти и бистри разум српски силно одбија од својих граница те кујне еспале и гледа постепено да развије народно благо и народну интелектуалну моћ. У Србији наравно биће који и сањар, али то су изнимке, јер до сада сви покушаји, који су учињени да заведу у странутицу опште народно мњење, остадоше без увеселенија и без доодака. То служи на част српском народу. У 16-ом бр. вашег „Спона“ писац *историјскога развитка српске цркве* неправилно излаже своје мисли на стр. 248. у поглед свештенства и побија самога себе, будући рекао на стр. 247. да су у Србији за време устанка *једини књижевници били људи духовног реда*. Кад су свештеници могли да негују науку у оно кобно доба, наравно сљедује да је негују и сада; а из тога, што се они сада *ретко* појављују на књижевном пољу, логично се несме закључити: да ништа и не знаду. Што је Србија од свог ослобођења далеко корачила на пољу науке, томе има довољних разлога, као што их имаде и за то, што се свештеници сада не баве пером .Г. писац знаће положај српских

пароха боље него ја, он ће знати да је живот једног пароха пун прегоревања; даље признаће да парох оскудева у *оште* свима стварима, које би му могле ублажити његов чемерни положај. Сама вера и надежда у награду небесну кад্রে су пригнуги једног младиха да се посвети свештеничком чину, а таких чедних синова вазда ће рађати српске мајке. У Аустрији н. пр. *кључари писана* уживају слободан квартир, огрев и до 60 дуката годишње плаће, а многи свештеници немаду више од 300 форинти! па се ипак на њи виче.... Постигнути циљ без срества, могуће није, ако се хоће озбиљно да свештеници буду *људи културни*, треба их помоћи и подићи из сиромаштва кога данас трпе. И свештеника заиста имаде богатих али су то изнимке, то богатство нису добили носећи *црну дугу мантију*! Писац *историјскога развитка* у осталом смотрено мисли о цркви и о свештенству, тога ради лако му се може опростити овај *larsus salami*. Претресајући ову малу погрешку у „Снону“ ево ми се баш нехотице насади на перо *Црна Гора*, коју је ове године издао у Београду, г. архимандрит Н. Дучић. О неким његовим изразима писаћу вам другом приликом.

9. Маја 1874. год. у Срему.

Трифун Видаков.

Г Л А С Н И К.

Рукоположени су:

Лука Поповић уч. IV раз. богословје 12 Јануара за свештеника, а прошлог месеца одређен на парохију свог почив. оца Гавре у Каменово у окр. Пожаревачком.

Љубомир Путниковић из Касидола окр. Пожаревачког за ђакона 30 Јануара, а за свештеника 2 Фебр. и одређен за капелана оцу свом свештенику Касидолском.

Сима Поповић из Медвеђе окр. Јагодинског 23 Марта за ђакона, а 24 истог м. за свештеника на парохију Средњевску у окр. пожаревачком.

Атанасије Милосављевић из Пожаревца 8-ог Марта за ђакона а 9. ист. м. за свештеника и одређен за капелана на парохију вел. Црнићску у окр. пожаревачком.

Александер Николајевић из Пожаревца 24 Марта за ђакона, а 25-ог ист. м. за свештеника и одређен за капелана своје тасту пароху Лучичком у окр. пожаревачком.

Некролог.

Александер Поповић парох Гунцатски у окр. Крагујевачком упокоио се 20-ог Марта ове године.

Алекса Поповић парох Ливадички у окр. пожаревач. упокоио се 14 апр. тек. године.